

Tantárgy neve: Kertészeti növényföldrajz (MTMKE 7001)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: Kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra ¹ típusa és óraszám: 14 óra előadás+14 óra gyakorlat az adott félévben, (heti 1ea+1gy) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők²	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ³): Kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további módok: ppt/prezi előadás tartása adott témakörből	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1. félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<i>A tantárgy oktatásának általános célja:</i> Általános növényföldrajzi alapokon nyugvó alkalmazott ismereteket nyújtó tárgy. A hallgató rálátást szerez a fontosabb kertészeti növények eredetéről, hazai és globális termesztési körzeteiről. Az előadások tartalma 1. Növényföldrajz fogalma, tárgyköre, a növényföldrajz fejlődésének néhány fontosabb mérföldköve. Növényföldrajzi alapfogalmak: flóra, area, areatípusok, endemizmus, vikarizmus, kultúrfajok „area”-ja: termesztési táj, termesztési terület. 2. Flóraelem fogalma, típusai példákkal a természetes és a termesztett (kertészeti) növények köréből. A magyar flóra, flóraelemek szerinti százalékos megoszlása. 3. Vegetáció fogalma, egységei. Vegetációzónák, zonalitás (horizontális, vertikális), extra- és intrazonális társulások példával. A Föld flórájának felosztása flórabirodalmakra. 4. A Föld növényzeti övei (áttekintő vázlat). A trópusi esőerdők övének jellemzői, típusai, életformái, termesztett (kertészeti) növényei és ökológiai problémái. A trópusi szavanna öv jellemzői, típusai, életformái, termesztett (kertészeti) növényei és ökológiai problémái. 5. A szubtrópusok övének (sivatagok, félsivatagok, szubtrópusi monszun és mediterránium) jellemzői, életformái, termesztett (kertészeti) növényei és ökológiai problémái. A mérsékelt öv (füves puszták, mérsékelt övi lomberdők, boreális erdők) övének jellemzői, életformái, termesztett (kertészeti) növényei és ökológiai problémái. A sarkvidékek (tundra, erdős tundra) növényzete. 6. Életformák. Történeti növényföldrajz. A magyar flóra és növénytakaró kialakulása. A Kárpát-medence pleisztocén képe, reliktum fajok. 7. Magyarország növényföldrajzi beosztása. 8. Termesztéstörténeti növényföldrajz: A termesztett növények fajkeletkezési központjai. 9. A Magyarországon termesztett dísnövények fajkeletkezési központjai. 10. Magyarország klímazonális felosztásának és a termesztés növényföldrajzi körzetének egybevetése. 11. Termesztési körzetek hazánkban: zöldségtermesztési körzetek, szőlőtermesztési körzetek (áttekintés). 12. Gyümölcstermő körzetek (áttekintés). 13. Dísnövény-termesztési körzetek, Gyógy- és aromanövény termesztési körzetek (áttekintés). 14. Néhány Magyarországra importált trópusi és szubtrópusi termesztett (kertészeti) növény jellemzése.	

A gyakorlat általános célja: A Magyarországon termesztett legfontosabb zöldség-, gyümölcs-, dísz-, és gyógynövények eredetének és termesztési körzeteinek részletes megismertetése

A gyakorlatok tartalma:

1. A Föld flórájának felosztása flórabirodalmakra. A Holarktiszi flórabirodalom részletezése.
2. A Paleotropiszi flórabirodalom jellemzése és kertészeti növényei
3. A Neotropiszi flórabirodalom jellemzése és kertészeti növényei
4. A Capensis és Ausztraliszi flórabirodalom jellemzése, kertészeti növényei
5. Fajkeletkezési elméletek
6. Termesztési körzetek hazánkban: A legfontosabb hazai zöldségnövények eredete, ismertetésük és termesztési körzeteik (I)
7. A legfontosabb hazai zöldségnövények eredete, ismertetésük és termesztési körzeteik (II)
8. A legfontosabb hazai zöldségnövények eredete, ismertetésük és termesztési körzeteik (III)
9. A legfontosabb gyümölcsseink eredete, ismertetésük és termesztési körzeteik (I)
10. A legfontosabb gyümölcsseink eredete, ismertetésük és termesztési körzeteik (II)
11. A legfontosabb gyümölcsseink eredete, ismertetésük és termesztési körzeteik (II)
12. A legismertebb szőlőfajták eredete, ismertetésük és termesztési körzeteik
13. A legfontosabb dísznövényfajok eredete, ismertetésük és termesztési körzeteik
14. A legfontosabb gyógy- és aromanövényfajok eredete, ismertetésük és termesztési körzeteik

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Franz Schwanitz: A kultúrnövények keletkezése (1973): Mezőgazdasági Kiadó. Bp.
Hortobágyi T.- Simon T. (1981): Növényföldrajz, társulástan és ökológia. Tankönyvkiadó
Kárpáti Z.- Terpó A. (1971): Alkalmazott növényföldrajz. Mezőgazdasági Kiadó.

Ajánlott irodalom:

Simon T. 2000: A magyarországi edényes flóra határozója. Nemzeti Tankönyvkiadó Rt

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 8. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Rendszer szinten ismeri a kertészeti szakmához kapcsolódó növényföldrajzi, kertészeti növényföldrajzi összefüggéseket.

b) képességei

- Képes saját álláspont kialakítására, és annak vitában történő megvédésére általános társadalmi, agrárgazdasági és speciális, a szakterülethez tartozó kérdésekben.
- Képes ismereteinek hatékony átadására az oktatás és a szaktanácsadás területén.

c) attitűdje

- Környezettudatos magatartás, fenntarthatósági szemlélet jellemzi.
- Kritikus megközelítéssel kezeli a szakterületéhez kapcsolódó tudományos munkákat.
- A környezetvédelmi, természetvédelmi előírásokat betartatja, fogékony a természet- és élőhelyvédelem iránt.

d) autonómiája és felelőssége

- Önálló munkavégzésre és döntéshozatalra képes.
- Munkáját és döntéseit felelősségvállalás, szakmai felelősségtudat jellemzi.
- Vállalja döntéseinek következményeit

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kovács Szilvia Ph.D, tanársegéd
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):
Évközi ellenőrzés módja (pl. 1 db évközi zárthelyi dolgozat):
1 db évközi dolgozat, 1 db szóbeli kiselőadás
Számonkérés módszereinek részletei (pl. szóbeli, írásbeli, szóbeli és írásbeli, gyakorlati jegy, megajánlott jegy, stb.):
szóbeli és írásbeli (az aláírásért)
Az aláírás megszerzésének feltételei (pl. jegyzőkönyv, tanulmány, tervezési feladat dokumentációja, stb.):
dolgozat sikeres megírása, szóbeli kiselőadás megtartása, TVSZ szerinti hiányzási feltételeknek való megfelelés
Vizsgakérdések, tételsor:
1. Növényföldrajz fogalma, tárgyköre, a növényföldrajz fejlődésének néhány fontosabb mérföldköve. 2. Növényföldrajzi alapfogalmak: flóra, area, areatípusok, endemizmus, vikarizmus, kultúrfajok „area”-ja: természeti táj, természeti terület. 3. Flóraelem fogalma, típusai példákkal a természetes és a termesztett (kertészeti) növények köréből. A magyar flóra, flóraelemek szerinti százalékos megoszlása. 4. Vegetáció fogalma, egységei. Vegetációzónák, zonalitás (horizontális, vertikális), extra- és intrazonális társulások például. 5. A Föld flórájának felosztása flórabirodalmakra. A Holarktisiz bemutatása 6. A Paleotropisz és a Neotropisz flórabirodalmak jellemzése, összevetésük, kertészei növényeik 7. A Föld növényzeti övei. A trópusi esőerdők övének jellemzői, típusai, életformái, termesztett (kertészeti) növényei és ökológiai problémái. 8. A trópusi szavanna öv jellemzői, típusai, életformái, termesztett (kertészeti) növényei és ökológiai problémái. 9. A szubtrópusok övének (sivatagok, félsivatagok, szubtrópusi monszun és mediterránium) jellemzői, életformái, termesztett (kertészeti) növényei és ökológiai problémái. 10. A mérsékelt öv (füves puszták, mérsékelt övi lombdők, boreális erdők) övének jellemzői, életformái, termesztett (kertészeti) növényei és ökológiai problémái. A sarkvidékek (tundra, erdős tundra) növényzete. 11. Életforma fogalma, életforma rendszerek 12. Történeti növényföldrajz. A magyar flóra és növénytakaró kialakulása. A Kárpát-medence pleisztocén képe, reliktum fajok. 13. Magyarország növényföldrajzi beosztása. 14. Termesztéstörténeti növényföldrajz: A termesztett növények fajkeletkezési központjai. 15. A Magyarországon termesztett dísznövények fajkeletkezési központjai. 16. Magyarország klímazonális felosztásának és a természet növényföldrajzi körzetinek egybevetése. 17. Termesztési körzetek hazánkban: zöldségtermesztési körzetek 18. Adott zöldségnövény eredete, jellemzése és termő körzetei (részletezve). 19. A legfontosabb hazai szőlőfajták termesztési körzetei. Borvidékek. 20. Adott gyümölcsfaj eredete, jellemzése és termő körzetei (részletezve). 21. Dísznövény-termesztési körzetek Gyógy- és aromanövény termesztési körzetek 22. Néhány Magyarországra importált trópusi és szubtrópusi kertészeti növény jellemzése.